
АНАТОЛІЙ ЯКОВИЧ РАДЗІВІЛЛ

(До 75-річчя від дня народження)

*Скільки б не судилося страждати,
Все одно благословлю завжди
День, коли мене родила мати
Для життя, для щастя, для біди...*

Василь Симоненко

75 років мандрує життєвими шляхами Анатолій Якович Радзівілл — відомий вчений, доктор геолого-мінералогічних наук, професор. А шляхи були різними — тернистими і каменистими, широкими і світлими. Вони водили Анатолія Яковича по всій великій країні. Худорлявий хлопчик бігав дорогами зруйнованого війною села, стрункий юнак вливався в потік студентів до храму наук — Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Шляхи, дороги, стежки: спекотна Середня Азія, холодна Північ і, нарешті, назавжди — Україна. А. Я. Радзівілл вчився у природи, наставників, колег, у життя. Яскраві спогади про минулі події, експедиції, польові роботи в Магаданському краї і досі живі, спалахують у пам'яті, виливаючись в колі друзів у блискучі розповіді. Здається, залишилося лише світле, а виснажлива праця в тундрі і тайзі в несприятливих важких умовах та численні негаразди пішли у небуття. Польовий сезон тривав усе коротке холодне північне літо, коли доводилося працювати майже по 15 годин на

добу. І результати цих маршрутів, прискіпливого, вдумливого ставлення до існуючих проблем вилилися пізніше в важливі наукові досягнення.

Анатолій Якович брав участь у відкритті Чукотського золотоносного поясу. Багаторічні дослідження дозволили виявити нові типи зв'язків тектонічних елементів Колимо-Чукотського регіону. Чукотка і Колима стали справжньою життєвою школою, школою становлення майбутнього вченого з широким світоглядом.

З 1968 р. Анатолій Якович працює в Інституті геологічних наук АН України, спочатку як аспірант. У 1970 р. він віддав данину Охотсько-Колимському краю, успішно захистивши кандидатську дисертацію на тему "Тектоника Южно-Аньюйского прогиба (Западная Чукотка)". Ці дослідження зробили значний внесок у вивчення Півночі: А. Я. Радзівілл виділив і обґрунтував новий тип шовної структури — Південно-Аньюйський прогин Західної Чукотки з комплексом фацій від офіолітової до флішевої та моласової.

В наступному науковець ґрунтовно вивчав тектоніку і магматизм України та суміжних територій. Результатом цього стала монографія "Тектоно-магматические структуры неогей" у співавторстві з В. Я. Радзівілом і В. С. Токовенком. Проведені дослідження вели до обґрунтування нового напрямку в геології — залежності утворення вуглецевих формацій від глибинних тектоно-магматичних і мантійних процесів.

У 1981 р. Анатолій Якович очолив відділ геології вугільних родовищ, віддаючи всі сили та знання його становленню і розвитку. Численні учні вченого успішно закінчили аспірантуру і пішли у великий науковий світ. Молоді життєдайні сили влилися у творчий колектив відділу. У 1993 р. А. Я. Радзівілл успішно захистив докторську дисертацію "Геологічні позиції вуглецевих формацій неогей України", яка разом з монографією "Углеродистые формации и тектоно-магматические структуры Украины" (1995) стала логічним завершенням чергового життєвого етапу становлення геологічних переконань вченого.

Обґрунтування дослідником перспектив газосності синклінальних структур вуглецевих і нафтогазових басейнів, визначення за палеогеологічни-

ми реконструкціями активного впливу тектоно-магматичного і денудаційно-седиментаційного режимів на формування карбонових формацій Донбасу мають велике теоретичне і практичне значення.

Анатолієм Яковичем розроблена методика діагностики зон стиснення і розуцільнення, які формуються під впливом природних і техногенних факторів і є універсальними природними показниками зміни середовища надр і утворення родовищ корисних копалин. Ним визначена послідовність подій осадконагромадження та тектоно-магматичної активізації території Волино-Подільської плити. Виявлений новий тип рудоконтролюючих тектоно-магматичних структур (субвулканічних діапірів), який є перспективним на рудні родовища, насамперед — на мідні.

Вченим обґрунтовані перспективи вуглегазових басейнів внутрішніх і зовнішніх прогинів Східно-Європейської платформи на вуглеводні залежно від регіональних, зональних і локальних факторів їх формування.

Нині А. Я. Радзівіл є визнаним фахівцем у галузі вугільної геології, тектоніки і магматизму, автором понад 220 публікацій, які друкувалися у наукових і науково-популярних вітчизняних і закордонних виданнях, автором численних патентів і авторських свідоцтв.

З Анатолієм Яковичем легко працювати, він не нав'язує своїх уподобань з будь-яких наукових проблем. Він завжди толерантний і готовий прийти на допомогу. Робота і хобі для нього — синоніми. Любов'ю до геології пронизане все життя. Північ і південь — в серці. "Красоты Севера" — цим стислим і ємним виразом він висловлює своє задоволення і захоплення від різноманітних проявів життя. "Красоти півночі віднині живуть як пам'ять в Україні" і надихають ювіляра до нових звершень.

Залишається побажати Анатолію Яковичу Радзівілу невичерпних сил для здійснення його мрій і планів та творчої наснаги в подальшій науковій праці.

Редколегія "Геологічного журналу"